

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philosophia Aristotelica - Cod. Ettenheim-Münster 289

Aristoteles

[S.l.], [17. Jahrh.]

Caput 5tum

[urn:nbn:de:bsz:31-130062](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-130062)

saltem de possibili, hinc terminus compositus non est ino vox res
 quia in univoce conuenit toti animali et fieri res deo vox
 debet hic hoc quia non potest predicari de alio univoce nec de
 vox deus quia non multiplicat nec de vox exercitii respectu
 multorum singulorum sed totum relate ad plures aduersus.
 terminus singularis vel particularis est quod de uno dicitur, ut
 predicari univoce, ut deus, hinc hoc est.

Ultima figuratio est terminus univoce equivocus dicitur
 loquor, univoce est qui pluribus conuenit in eadem figuratio dicitur
 respectu Petri et Pauli quoniam dicitur dicitur dicitur dicitur indi
 vidui, quod per hanc vocem explicite non figuratur. Terminus
 equivocus est non aequi primario conuenit pluribus sed per diversa
 significatio. Sic terminus galus dicitur hunc hunc hunc hunc hunc
 crispaton terminus conuenit conuenit conuenit conuenit conuenit
 Terminus analogus est qui pluribus partibus in eadem parte in diversa
 figuratio dicitur, uti dicitur in primo a dicitur dicitur dicitur dicitur
 iuxta multos est terminus conuenit respectu sed est respectu quia pro
 conuenit dicitur hinc dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur
 autem in analogum attributionis cum filia conuenit univoce
 alteri dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur
 in analogum proportionis propter similitudinem filiae conuenit
 univoce, alteri dicitur, ut hoc dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur
 et metaphora

Capitulum

De proprietatibus et figuratone terminorum.
 suppositio in genere est substitutio unius rei pro alio sicut
 vicarius v. s. substituitur Episcopo. prout autem hic consideratur
 et dicitur terminus vel dicitur in oratione populi pro alio sicut
 suo sigillo. vel ut multi saltem pro alio ne excludat suppositio
 materialis, quae tamen valde improprie suppositio dicitur

Quem nihil proprie fibi ipsi fuerit illius laborat. In re
recedatur à communi in hoc termino questione

Suppositio suppositio in materialibus formalibus. materialis est unum
propter se ipsa 2. q. 1. Suppositio formalis est unum propter
propter se ipso 2. q. 1. Suppositio.

Suppositio formalis de qua sola est questio, dividitur in simplicem et
personalem. simplicis est de qua loquitur terminus vel dicitur propter se ipso
intentionaliter sumpto, ut in suppositione dicitur quod est genus, prout enim
ibi non conuenit in dependente à cognitione propriam, quae semper
aliquid noui dicitur quia semper est ad quod cognoscitur si vero dicitur
non est cognitio semper non est nouum quia cognitio est nouum vel cognitio
est nihil noui dicitur. Personalis est de qua loquitur terminus propter se ipso
intentionaliter sumpto, ut hoc est ad quod quia est ad quod dependente à cog-
nitione.

Suppositio dividitur in distributivam collectivam disiuctivam et di-
uisionem vel confusionem. Suppositio distributiva vel copulativa
quando terminus representat aliquid in unum aut in plures personis
inferioribus terminis per partem vel nec enumerabilibus. ut in
hoc questione omni hoc est ad quod semper est Petrus est ad quod Paulus est
ad quod in hoc negotio nullo hoc est locus, in qua sequitur equo
per partem nec nullo quini hoc est in finem equo de honore. Si
suppositio distributiva sit pro omnibus inferioribus nullo sequitur
vnde absoluta, et omni hoc est ad quod. unde admittit exceptionem solum
implicitam, vocatur et nota, ut si dico codon legit omnia
subintelligitur exceptio se ideo inferiora sunt non genera vel species
rerum, vocatur suppositio distributiva incompleta propter quod subintelligitur
significationem 2. q. 1. omne ad quod in area. Suppositio est ex quo genere
vel specie ad quod dicitur solum unum. si vero inferiora sunt omnia
et nona individua alicuius speciei per partem et enumerabilia
vocatur suppositio distributiva completa propter quod subintelligitur generum
et omni hoc est ad quod.

Suppositio collectiva vel copulativa est, quando omnia inferiora coniunguntur

Per modum uigilant predicatum h. populi tribui singulis horum
sed solum omnibus simul sumptis ut in hac questione omnes apostoli sunt
duodecim, sensus enim est de petro et duodecim apostolis factis petrus et
paulus et omnes reliqui simul sumpti sunt.

Propositio diuisiua, de terminata, vel particulari, e. uiderimus
contrarij particulari signo affectus. qualia sunt aliqui quidam etc.
auius proprijs inferioribus diuisiuae hinc per particulas vel auius etc.
v.g. aliqui loquuntur fortis, sensus enim est vel pauli fortis, vel petri vel
aliqui: debet tamen proatum in uno de terminato a deo saltem oppo
nibili uerificari alibi p. p. diuisiua est loca. h. finis autem
con in uno membro uerificari simul et contra in distributiva omnia
membra debent esse vera.

Propositio diuisiua vel confusa e. auctio termini pro sui inferioribus
per particulas vel diuisiua exumerandi, ita tamen uti nullo de termin
nate sed solum de aliquo indeterminate in confuso uerificatur
si dico: aliqui uulgus e. resporis ad uidentem, scilicet vel dext. vel sinist.
sed nullo de terminata, n. dext. dext. quia possum uideri finis rone
sinister quia possum uideri dextro.

Item fere plij uerbis deest quid uadit in suppositionem distributiuam
fundore degenum vel contron dacton ob ueris poli a singularia
per particulas et multiplex contron terminos et p. p. long. v.g. oij ho
e. r. g. bilij et go. h. delij e. ripibily go. ed pauli. De genum uer
copulatiuum autem fundore solum degenum per particulas et mul
tiplicon tunc lon termino cum uno predicato h. p. p. long. v.g. ualle
nento h. ad ueris go. et go. q. uis, dext. ad terra fundore uer
uery diuul suppositionem fundore degenum per particulas vel
multiplicon tunc termino et p. p. long. ad. Aliquis h. p. p. long. negauit
Christum go. vel petri negauit vel pauli negauit suppositionem go.
diuul tunc fundore degenum lon termino multiplicon n
p. p. long. v.g. aliqui uulgus e. resporis ad uidentem go. vel dext. r
vel sinist. e. resporis, quia propositio h. potest negari populo tunc
negari si facerit duplicem. Item pro quilibet die de h. de genum
terminorum a singularibus ad ueris plia minori ad ueris

quod quando licet, colligendum est ex materia et circumstantiis.
 fides. si hoc ipso aliquo tempore est negatio ad videndum hoc est. hunc
 sensum vel debere recte vel sinister, tunc est disjunctiva,
 quia idem est ad. dicens: si quis dicitur in dolo ad videndum
 debet dori sinister. D. dicitur est disjunctiva si loquens de reaf
 sicut condicionali. Sed si de absoluta. N. non autem loquimur
 de absoluta, unde bene notandum quod si non responsum ipsius
 hunc vel absolute vel condicionali si absolute tunc est ipso disjunctiva
 ubi, si condicionali, disjunctiva.

Capitulum

Regula propositionum

Regula prima si subum est terminus communis, et officii signum unum
 ut singuli, omnia subiecta. tunc si proterum est in singulis personis
 convenit signum distributive ut omnia hoc est ad. exierunt si vox
 omnia idem signum quod solus, tunc enim subum signum collectivum est
 in hac signum omnia signum veniunt ad exemplum gratia, tunc enim
 signum pro aliquo populo. exire dicitur si proterum non convenit omnia
 signum vel signum hancem cardinales vel totalitatem, tunc enim
 est in subum signum collectivum ut hic: omnia populi foras, omnia
 hoc est aliam gratia hancem; hinc exire dicitur si vox omnia signum
 in plurali, tunc enim si predicatum aliquam ad unum collectivum
 signum, tunc subum signum collectivum ut si dico: omnia soluta
 moris sunt duo, si vero nullo collectivum signum signum
 tributive V. g. hic: omnia hoc sunt rationales, ubi plurali signum
 pro signum.

Regula secunda, si proterum commune propositionis affirmativa
 officii signum particulari aliquis quidam est. tunc si proterum
 signum adiectum esset ad exercitium aliter causa, signum
 omnia signum; si vero proterum hoc est signum sed solus, ut
 ad aliquid, aliquam necessitatem, desiderium, debitum
 tunc in plurali similes causa equivalenter possunt
 hoc signum confusa. si si dico: aliquis logicus